

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 23. МАРТА 1876.

ГОДИНА V.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 3.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свајда о дану сваке представе на по тавака. — Стои за Нови Сад 40, а на страну 60 н. месечно. — Претплатата се шаље Корнелу Јовановићу, који се изљубави према позоришту примно да разашље овај лист.

РОМЕО И ЈУЛИЈА.

Трагедија у 5 чинова, написао Виљем Шекспир, с енглеског превео др. Лаза Костић, за српску позорницу удесио А. Хадић.

(Наставак.)

Дојкиња.

Уморна сам, да часком одахнем!
Јао, кости, јао! Ал' какав беше трк!

Јулија.

На, моје кости, дај ми твоју вест:
Ал' хадје, дојо, слатка, збори, казуј, но!

Дојкиња.

Ох, Исусе, та причекајте; ох!
Зар не видите како немам дâ!

Јулија.

Па како немаш дâ, кад имаш мах
Да кажеш: немам дâ? Тай изговор
Још већа је, још дужа дангуба,
Нег' што би била твоја приповест,
Је л' добра вест ил' зла? Дај одговор!
Изреци то, а друго имаш кад.
Освести ме, је л' добра, или зла?
Ал' слатка, ој, шта вели драги мој?
О венчању шта рече о том, је л'?

Дојкиња.

Ваш драги, као поштен господичин,
К'о учтив, благ, душеван, веран, леп,
Ваш драги вели: — Где је мамица?

Јулија.

Зар мамица? Та вальда ј' унутра;
А где да је? Да луда говора:
Ваш драги вели: «где је мамица?»

Дојкиња.

Ох, Боже благи, слатко госпојче!
К'о жива ватра! Поздравља сâm вас!
Је л' мелем то за мој коштани бол?

Јулија.

Ви од сад нос'те сами поруке.

Овести се! Шта вели Ромео?

Измолисте л' се данас на исповест?

Дојкиња. Јулија.

Та да!

Дојкиња.

У ћелју жур'те лаврентијеву,

Чека вас тамо, жену своју, муж:

Подилази вам образ жива крв.

Хајд' у цркву; ја морам другамо,

Да сплетем лестве вашем драгану,

За неко гњездо, рече, до вече.

Да ручам сад, а ви у намастир!

Јулија.

У намастир, где нама стиру пир!

(Одлази.)

(Завеса пада.)

ЧИНИТРЕЋИ.

ПОЈАВА ПРВА.

Јавно место.

Меркуцијо, Бенволијо, дворник и слуге.

Бенволијо.

Меркуцијо, брате, хајд'мо, молим те,

Врућина је, Капулети су ван,

Па најемо л' се, биће налене;

У пришепи узваре луда крв.

Меркуцијо.

И ти си ми од оне браће, што чим уђе у крчму

баци свој мач на сто говорећи: „Не дао Бог, да

ми будеш у невољи!“, а чим друга чаша у њему

закрчи, он га потегне на крчмару, где му заиста

није невоље.

Бенволијо.

Зар ја од оте браће?

Меркуцијо.

Хајд', хајд! Те прзнице нема у свој Италији као ти што си; у својој ћуди готов си на свако чудо, а у сваком чуду има твоје ћуди.

Бенволијо.

А твоје?

Меркуцијо.

Е, кад би вас било двоје, не би вас било скоро ни једнога: један би другог убио! Ти, та ти си кадар завадити се с ким, што има једну длаку мање, или више у бради од тебе. Завадићеш се с човеком, што туче бадеме само за то, што ти имаш очи бадемове. И какве би друге очи могле уочити такву кавгу? Глава ти је пуна кавге као јаје жуманџета, ма да је већ натучена као натуцак од силног ината. Ти си заметао кавгу с човеком, што се закашљао на улици, јер је тим пробудио твоје исето што спаваше на сунду. Зар се писи завадио тамо с једним кројачем, што је обукао свој нови прслук пре ускрса, а с другим опет, што је привезао старе ремене на нове ципеле? Па ти хоћеш мене да караш да се не инатим!

ИНДИЈСКО ПОЗОРИШТЕ.

Писци, који су признати као ауторитети у погледу индијског језика, тврде, да је индијска драма почела опадати у 14. веку, дакле у доба, кад се европска драма почела развијати. Стари Арапи, Мисирци и Персијанци нису у опште писала знали о позоришту. Индијанци дакле, ако су у опште од других народа што примили, морали су своје драматске традиције позајмити од Грка или Китајаца. Индијски позоришни комади не спадају у класичку него у романтичку школу; њихови писци одбацију јединство времена и места и сећају у погледу смеле замисли и источњачког сјаја, на Лопе Де-Вегу и Калдерона. Сва су им позоришна дела писана санскритским језиком и приказивана су само при ванредним приликама и светковинама, као при крунисању, при свадбама великањцима, итд. Индијски позоришни комади представљани су само један пут на једном и истом месту; имали су често по 10 чина, и трајали су до 6 до 8 сахрана. Вилсон, изврстан инглески истраживач, вели, да нема више него шездесет до седамдесет позоришних дела, која су писана добрым, старим санскритским језиком.

Бенволијо.

Кад бих ја био такви убојица, као што си ти, дао бих сваком на веру, што би ми остало више од по часу живота.

Меркуцијо.

Хајде, животињо једна!

Бенволијо.

Бога ми, ево Кацулетића!

Меркуцијо.

Нога ми, не марим!

ПОЈАВА ДРУГА.

Тибалто и пређашњи.

Тибалто.

Засонце за мном, да их ословим,
Господо, здраво, молим једну реч!

Меркуцијо.

Тек једну реч? А што тако лијо, нека буде тако, нек буде реч и бреч.

(Наставиће се.)

Од многих дела великих индијских песника Бава Бутија и Калидасе, има само шест комада, а овамо се зна, да је Аристофан 368, а Лопе-Де-Вега до 2000 позоришних дела написао.

У течају овога столећа представљани су индијски позоришни комади често у Бенгалској и Бенаресу; али старој драми није остало ни трага. Стара, чисто драматска школа прометнула се у комику с певањем; представе те наличе јако на представе тако званих „немачких“ „народних певача“, који се по гостионицама чују, или бар опомињу на њ. Вертепаши (Christy Mynstrels, бојићни певачи) што су у Енглеској и Америци тако добро примљени, само што им песме пису тако религиозне и тако добро удешене. У Бенгалској је представа „Бога Кришне“ јако омиљена, и представљачи у том комаду, и ако је религиозног садржаја, збијају шаљу и екстериоришу. У западним провинцијама, код Расаса, јако се воле балет, те тако умећу у сваки комад балет, па приликом то или не.

Индјанци имају много књига о драматској књижевности, риторици и глумачкој уметности,

које веле, да драма води порекло од самих богова. Нама европљанима најпознатији су између инђијских позоришних дела „Сакунтала“ и „Прадбода Хандрија“. Први је комад, као што је поз-

нато, мистичан а други метафизичан. Али је ван сваке сумње, да су Инђијанци писали и драме, којима би се могао приденутти назив „грађанске жалосне или позоришне игре.“ (Наставиће се.)

Э М И С Т И Ь И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Ромео и Јулија“) трагедија у 5. чинова, од В. Шекспира, приказана је у српском народном позоришту у Новом Саду 20. марта о. г.

У дивној овој трагедији опева Шекспир ѡубав — несрећну али праву.

Замислите себи тако дивну земљу као што је Италија, и у њој красну аристократску варош Верону у средњем веку; представите себи даље један од најлепших дворова те нароши окружен дивним вртом и окићен величанственим производима вештине: па ћете добити слику оног предела, у ком се забива ова прича. Но да видимо и љубавници ко су! Шекспирова су дела пуне дивотпих антических слика девојачких, па једна од тих најлепших је Јулија. Ево шта песник сам о њој вели:

„O, she doth teach the torches to burn bright!
Her beauty hangs upon the cheek of night,
Like a rich jewel in an Ethiop's ear:
Beauty too rich for use, for earth too dear!
So shows a snowy dove trooping with crows,
As yonder lady o'er her fellows shows.
The measure done, I'll watch place her of stand
And, touching hers, make happy my rude hand.
Did my heart love till now? Forswear it, sight!
For J ne'er saw true beauty till this nigh.“

У српском преводу:

„Од ње нек учи светлити жиљков плам!
На лицу њој сјај к'о драги кам
У обличју црнца гарава,
За живот није света варава,
Голубица сред јата врањија,
Уз друге тако ј' одабранија
Чим игра стане њој приступију,
И руком руку јој пољубију.
Зар љубих досад ја? Сведочи вид:
Никад ме таки не занесе лик.“

А Ромео, да ли уступа он у чему Јулији? Да видите:
„Well, you have made a simple choice; you know not how to choose a man: Romeo! no, not he; though his face be better than any man's, yet his leg excels all men's; and for a hand and a foot, they are past compar: He is not the flower of courtesy, — but, I'll warrant him as 'gentle as a lamb.“

Што наш песник овако преводи:

„Ваш драги ко поштен господичић,
Ко учтив, благ, душевав, вेран, леп, чест,
Ваш драги вели! Где је мамица?“

У верном преводу гласи то овако: „Да, ви сте учинили обичан избор: ви не знајте како се бира муж: Ромео! Не, не он; и ако је у лицу лепши од других, и ма да је бедром присталнији него други сви. Па каква рука, па нога, друге се не могу с њима ни упоредити, — али смела бих се заклети, да је безазлен као јање...“

То су наше главне особе, а ѡубав је радња. Дај, да прегледамо радију целу у кратко:

Капулет и Монтекић су две велике властелинске породице, што живе у крвном непријатељству. Из првог је имена Јулија, а из другог Ромео. Ови се двоје састану на игранци код Капулета и на први мах се заљубе. Љубав узајамно изјављују у врту Капулета, а како знају да се породице њихове јако мрзе и колју, где се год састану, то се науме крадом венчачи, па то и учине. При том им је ишила на руку доја јулијина, а венчао их је калуђер Лаврентије, који им је иначе у свemu десна рука помоћи. После венчања напије Тибалто, рођак Јулијин, на Меркуција и Бенволија — другове ромесове — на улици и завади се с њима. У то напије Ромео и сад Тибалто удари ноградама на овог као главног непријатеља. Ромео се уклони од свађе, а Тибалто убије Меркуција, на то се Ромео разиламти и убије Тибалта, па утекне Лаврентији, од кога чује да га је кнез веронски прогнао из Вероне. Тај га глас порази са свим и он лежи у пајвећем очајању, док дође и доја калуђеру тече му рече, да је и Јулија у истом расположају. Ромео ишају, пре одласка из Вероне у Мантову, где Јулији и опрости се с њом, обећај, да ће јој о себи често јављати и умоми је, да и она то преко доје и калуђера чини.

Кад Ромео оде, запроси гроф Парис руку јулијину у Капулета, и овај му је даде, па гони Јулију, своју кћер, на то венчање. У тој невољи остави је и доја, а она оде бајаги на исповест очу Лаврентији. Каже овоме све што је у ствари и прими од њега напитак, који ће је умртвiti. Она оде дома и попије га, па што је по обичају саране. Лаврентије је међу тим јавио Ромеу по гласнику да дође на да одведе Јулију, ал' гласник не нађе Ромеа, већ га је нашао други, слуга његов, који му је казао, да је Јулија умрла, као што су сви осим калуђера мислили. Ромео се на то крене управ у гробницу и ту се отрује, видив абиља Јулију у мртвачком оделу у гробу. На брзо се пробуди и Јулија, а међу тим досле у гробницу и Лаврентије сам. Све његове речи не помажу ништа и Јулија се над мртвим Ромеом ножем убије. И Капулет и Монтекић заједно са кијевом дочују за несрћу и дођу у гроб и ту се над мртвим децом својом измире. И тим се сврнује цео комад.

(Свршиће се.)

Издaje управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

3. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 3.

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 23. МАРТА 1876.

МУЖ НА СЕЛУ.

ШАЉИВА ИГРА У 3 ЧИНА, НАПИСАО ВАЈАР И ЖИЛ ДЕ ВЕНИЉ, С ФРАНЦУСКОГ.

ОСОВЕ:

Егбертовица	Ј. Поповићева.
Урзула Коломбетовица, њезина кћи	Ј. Сајевићка.
Фердинанд Коломбет, урзулин муж	Ружић.
Шаулина, његова сестра	Л. Хацићева.
Цезар Полињи, морнарски официр	Сајевић.
Нохановица, удовица	Д. Ружићка.
Едмунд, шаулинин љубазник	Лукић.
Мартен, кућни пријатељ	Марковић.
Јустина, нохановичина собарица	Љ. Зорићева.
Фридрих, слуга у кући Егбертовице	Божковић.
Слуга нохановичин	Бушић.

Збива се у Паризу у наше време.

У четвртак 25. марта: ирви иут: „СТАРИ КАПЛАР.“ Карактерна црта у 5 делова, од Карла Жујина и Рајнхарда, с немачког превео Ђ. Јоксић.

Због болести П. ДОБРИНОВИЋА не могу се за сад приказати за 24. март 0. год. заказане две шаљиве игре.

Поштовани претплатници умољавају се, да би изволели исплатити први део своје претплате у књижарској трговини браће Поповића.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

Поједињи бројеви овога листа продају се обдан по 5 д. а. вр. у српској народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК 10 И ПО САХАТА.